

نقش مجلس در کنترل تورم

این روزها خیلی‌ها درباره تورم صحبت می‌کنند و راهکارهای مختلف ارائه می‌کنند در حالی که اقتصاد دانان کار کشته کمتر در میدان هستند. روز گذشته مهدی طغیانی، سخنگوی کمیسیون اقتصادی مجلس نیز در این باره اظهار نظر کرد و گفت: بعد از سال‌ها هنوز به راهکار مشترک و همه‌پسند علمی که توانایی اجرا داشته باشد و بتواند تورم را کنترل کند نرسیده‌ایم. با وجود آنکه سخنان او کاملاً درست است اما یک نکته نادیده گرفته شده است. درست است که طبق اصول علم اقتصاد تورم یک پدیده پولی است و مسئول سیاست‌های پولی بانک مرکزی است اما این پدیده پولی ناشی از ساختارهای کلان اقتصاد است. به زعم بسیاری از کارشناسان کسری بودجه دولت و ناترازی بانک‌ها عامل اصلی خلق تورم هستند و حتی به زعم بسیاری از اقتصاددانان بخش مهمی از ناترازی بانک‌ها نیز ناشی از کسری بودجه است. نکته مهم اما اینجاست که این کسری بودجه از چه محلی در حال وقوع است؟ آمارها نشان می‌دهد یکی از عوامل اصلی کسری بودجه دولت خلق پروژه‌های جدید دولتی را بگیرد می‌تواند از افزایش کسری بودجه و خلق تورم جلوگیری کند اما در طول سال‌های گذشته با وجود تصویب برخی لوایح، هیچ نظارتی حتی بر اجرای این قوانین نیم‌بند هم نشده و مجلس در این باره سکوت کرده است. به‌طور مثال کسی پاسخ نمی‌دهد که چرا قانون ارائه گزارش مالی شرکت‌های دولتی، شبه‌دولتی و نهادهای انتظامی که گام نخست محاسبه عملکرد مالی دولت و سایر نهادها است درست اجرا نمی‌شود.

نقد خبر

سه‌گانه مهار بازار مسکن

خبیر: نمایندگان مجلس در نشست علنی دیروز با تصویب همه‌مواد طرح دو فوریتی کنترل و ساماندهی اجاره‌بهای املاک مسکونی، برپسند این طرح را بستند و یک گام بلند برای تأمین قانون‌مورد نیاز برای ساماندهی اجاره‌بهای املاک مسکونی و حمایت از مستأجران برداشته شد. **نقدها:** نابسامانی بازار اجاره‌بها، یک پیامد همیشگی در دوره‌های جهش قیمت مسکن و تنش تورمی است و وعده‌های کنترل بازار اجاره نیز عمری به همین اندازه دارند؛ اما این بار بسته‌ای که طی ۳ سال گذشته بارها به شیوه‌های مختلف مطرح شده و در نهایت بدون هیچ اقدام خاصی به باطلی رفته بود، حالا در قامت طرح ۲ فوریتی کنترل و ساماندهی اجاره‌بهای املاک مسکونی در حال تبدیل شدن به قانونی است که اگر «سنگ بزرگ برای زدن بانه‌ها» می‌تواند برای نخستین بار قاعده و اسلوبی برای هدایت سازوکار بازارهای مسکن و اجاره در اختیار سیاستگذار قرار دهد. فعالان یک گام برای تأمین قانون مورد نیاز برای این کار برداشته شده و با فرشی اینکه سایر مراحل تبدیل شدن این مصوبه مجلس به قانون و زیرساخت‌های آن نیز سریعاً پیچیده شود، نوبت به رکن سوم این سه‌گانه، یعنی اجرای قانون می‌رسد که بسیاری ظریف، تمام شمول و مدرن است و متناسفانه همین مسئله، امید به تحقق اهداف را کم‌رنگ می‌کند. حداقل متولیان حوزه مسکن می‌دانند که راه‌اندازی سامانه شناسایی خانه‌های خالی بیش از ۶ سال خالی نیز تا ۲ سال به توفیقی نرسید. اینک وظیفه همگان این است که به هر نحوی، راه را برای اجرای قانون جدید مجلس هموار کنند و دولت در یک کلام باید مجری قاطع این قانون باشد.

بازار

کاهش نسبی قیمت میوه

قیمت انواع میوه‌های فصل در آستانه تابستان اندکی کاهش یافت. به گزارش همشهری، با افزایش عرضه انواع میوه‌های فصل تابستان، کمی از تند و تیزی نرخ‌ها در میوه‌فروشی‌ها کاسته شده و اقلامی که هفته‌های گذشته بین ۱۴۰ تا ۱۸۰ هزار تومان قیمت داشتند را می‌توان با کمی بیش از ۱۰۰ هزار تومان خریداری کرد. در میدان میوه و تره‌بار شهرداری نیز انواع میوه در کیفیت درجه یک و ۲ در حال عرضه است و نرخ‌ها به نفع مشتریان است. تمامی اقلام عرضه شده حداقل ۵۰ درصد زیر میانگین قیمت مغازه‌ها به فروش می‌رسد.

اختلاف قیمت میوه در میدان و مغازه‌ها	قیمت هر کیلو-میدان	قیمت هر کیلو-مغازه	تومان
ملون	۱۳۵۰۰	۲۴۰۰۰	
زردآلو	۴۵۰۰۰	۶۵۰۰۰	
سیب‌کباب	۳۵۰۰۰	۹۵۰۰۰	
آلبالو	۵۲۰۰۰	۷۵۰۰۰	
گیلاس	۵۷۰۰۰	۷۵۰۰۰	
شلیل و شریک	۴۴۰۰۰	۸۰۰۰۰	
هلو	۲۹۵۰۰	۵۰۰۰۰	
آلو	۳۸۰۰۰	۷۵۰۰۰	
طلخی	۱۵۰۰۰	۲۴۰۰۰	
موز	۵۹۵۰۰	۸۸۰۰۰	
گوجه‌سبز	۴۲۰۰۰	۳۰۰۰۰	
خیار	۱۷۵۰۰	۳۰۰۰۰	
توت‌فرنگی	۵۵۰۰۰	۸۰۰۰۰	
هندوانه	۱۲۰۰۰	۲۵۰۰۰	

اقتصاد

مأموریت؛ کاهش تورم به زیر ۳۱ درصد

رئیس کل بانک مرکزی، چشم‌انداز اقتصاد ایران را به تصویر کشید

۴۲ و نیم میلیارد دلار مربوط به حواله بوده است. سکاندار بانک مرکزی با بیان اینکه منابع ارزی بلوکه‌شده بیش از ۱۰۰ میلیارد دلار است، این را هم گفت که نرخ دلار در بازار غیررسمی و سکه‌های غریب همبستگی ۹۵ درصد، با مسکن شهر تهران ۵۷٫۸ درصد و با خودروهای خارجی ۸۰ درصد است؛ بنابراین رابطه عمیقی بین بازار دارایی و دلار در این بازارها وجود دارد. فرزین تأکید کرد: عامل اصلی تورم در دهه ۹۰ در ابتدا ناشی از شوک ارزی بوده است که این شوک باعث ایجاد هراس و ترس در بازارها شده و این هراس به فرار سرمایه انجامیده است. به گفته این مقام ارشد اقتصادی کشور، افزایش نرخ ارز باعث افزایش ارزش دارایی‌ها و افزایش تقاضای پول می‌شود و این عامل به افزایش عرضه پول منجر می‌شود که در نهایت به تورم می‌انجامد. او توضیح داد که وقتی افزایش تقاضای پول به وجود می‌آید، سیاستگذار ناچار به افزایش عرضه پول می‌شود که به تورم منجر می‌شود. تورم دوباره باعث ایجاد هراس و ترس در بازارها شده و در نتیجه تشدید افزایش نرخ ارز را به دنبال دارد و این چرخه باطل ادامه پیدا می‌کند.

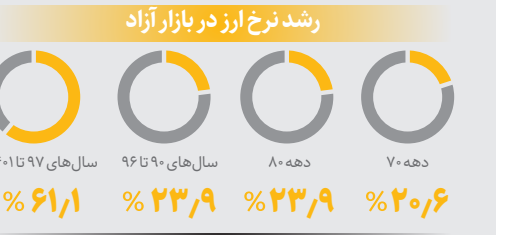

تثبیت اقتصادی امکان‌پذیر نیست؛ پذیرای اقتصاد را برای مدیریت بازار ارز و مهار تورم چه برنامه‌ای در دست اجرا دارد؟ محمد رضا فرزین، رئیس کل بانک مرکزی دیروز در سسی‌امین همایش سه‌سالانه سیاست‌های پولی و ارزی اعلام کرد: بانک مرکزی و مجموعه اقتصادی دولت سعی دارد در فضای شفاف، سیاست‌های اقتصادی خود را اعلام کند، با سیاست

گزارش رضا کرلایی روزنامه‌نگار

هدف مشترک دولت و بانک مرکزی این است که نرخ تورم در پایان امسال به زیر ۲۰ درصد برسد. محمد رضا فرزین، رئیس کل بانک مرکزی با بیان اینکه نرخ تورم نقطه به نقطه از ۶۲٫۴ درصد فروردین به کانال ۵۰ درصد در اردیبهشت رسیده، تأکید کرد: در خرداد ماه ریزش قابل توجهی در این شاخص خواهیم داشت؛ به نحوی که هدفگذاری ما در خصوص تورم نقطه به نقطه تا پایان امسال، ورود به کانال ۲۰ درصدی خواهد بود. او با اشاره به کاهش نرخ تورم تولیدکننده از ۵۶٫۴ درصد در فروردین سال گذشته به ۳۶٫۶ درصد در فروردین امسال، تأکید کرد: قطعاً شرایط اقتصادی امسال بهبود خواهد داشت و پیشگامان سیاست‌های تثبیتی و کنترل نرخ رشد نقدینگی و تورم هستیم. به گزارش همشهری، اقتصاد ایران در یک دهه اخیر چه نوسان‌هایی را تجربه کرده؟ راز اضافه‌پرش ارزی و معمای نرخ تورم چه بوده است و بانک مرکزی

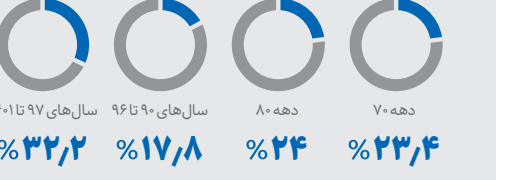
تحولات متغیرهای کلان اقتصادی

درد، رشد نقدینگی

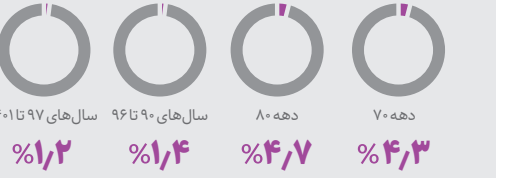
درصد رشد پایه پولی

میانگین نرخ تورم سالانه

میانگین رشد اقتصادی

تراز حساب مالی و سرمایه (میلیون دلار)

سال	۱۳۹۷	سال ۱۳۹۸	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰	سال ۱۴۰۱
تراز حساب مالی و سرمایه	۸۱۵/۱۹	۹۳۴	۳۶۷۷	۱۰۲۲۹	۲۴۰۴

چندنرخی ارزی در سال‌های اخیر

پوشش زیان کاهش قدرت خرید

- مختصات سمت عرضه ارز غیررسمی
- صادرکنندگان کالاها قاچاق
- صادرکنندگان کالاها و خدمات
- ثبت غیردقیق ارزش صادرات و واردات
- عدم ایفای تعهدات ارزی
- عدم کنترل و نظارت بانک مرکزی
- درجه بالای ریسک فعالیت
- دسترس محدود به اطلاعات
- کم بودن عمق بازار
- حساسیت پایین نسبت به متغیرهای کلان
- حساسیت بالا نسبت به اخبار سیاسی
- معاملات فردایی و سفته‌بازی
- اثر شبکه‌های اجتماعی بر قیمت

سیاستگذاری و تنظیم‌گری بازار ارز

- کاهش مدت زمان بازگشت ارز از ۱۲۵ روز به ۸۰ روز
- تمرکز خرید ارز اسکناس و رفع تعهدات ارزی در بانک ملی
- فروش ارز نیازهای ضروری به حساب ارزی نزد بانک‌ها
- تخصیص به روز ارز کالاها اساسی، دارو و تجهیزات پزشکی
- تسهیل واردات طلا به کشور
- ارائه ارز مسافرتی بعد از گیت فرودگاه
- جلوگیری از ایجاد درخواست‌های غیرواقعی ارز
- تقویت عرضه ارز از مسیر کشورهای دوست نظیر چین و امارات
- اتصال سامانه‌های پیام‌رسان ملی بانک‌های ایران و روسیه
- دیپلماسی فعال منطقه‌ای در حوزه پولی و ارزی
- گسترش مبادلات تجاری با استفاده از ظرفیت اتحادیه پاپای آسیایی

هدف بانک مرکزی از تثبیت اقتصادی

- ثبات بخشیدن و پیش‌بینی‌پذیر کردن بازار ارز
- کنترل نقدینگی
- تقویت نظام تنظیم‌گری در بازارهای پولی و ارزی

صادرات و واردات به میلیون دلار

سال	صادرات	واردات
۱۳۹۷	۹۲۶۵۱	۶۱۸۴۷
۱۳۹۸	۵۹۹۷۵	۵۰۸۹۰
۱۳۹۹	۴۹۸۴۸	۳۶۱۲
۱۴۰۰	۷۹۴۷۰	۶۳۶۶۶
۱۴۰۱	۹۸۳۱۸	۷۵۱۷۲

میزان مداخله بانک مرکزی در بازار غیررسمی (میلیون دلار)

سال	اسکناس	حواله	جمع
۱۳۸۹	۰	۴۸۷۰	۴۸۷۰
۱۳۹۰	۳۶۰	۱۵۹۷۰	۱۶۳۳۰
۱۳۹۳	۱۱۷	۱۷۱۲	۱۸۲۹
۱۳۹۴	۱۳۳۲	۱۹۹۷	۳۳۲۹
۱۳۹۵	۴۷۶۳	۶۹۵۷	۱۱۷۲۰
۱۳۹۶	۷۳۷۴	۱۱۱۴۱	۱۸۵۱۵
۱۳۹۷	۱۲۲	۵۲	۱۷۴
۱۴۰۱	۴۵۲	۰	۴۵۲

توضیح مهم: آمار میزان مداخله بانک مرکزی در سال‌های حساس ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۲ و ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۰ منتشر نشده است.

مقایسه تأمین ارز کالاهای اساسی از ابتدای سال ۱۳۹۷ تا اردیبهشت ۱۴۰۱ و امسال

شرح	سال ۱۴۰۱	سال ۱۴۰۲	درصد تغییر
وزارت صمت	۷۰۳۱	۷۳۰۵	۴
وزارت جهاد کشاورزی	۳۰۲۲	۵۵۴۰	۸۸
وزارت بهداشت	۶۰۱	۴۷۴	-۲۱
سایر	۵۹۲	۴۸۶	-۱۸
مجموع	۱۱۲۴۷	۱۳۸۰۵	۲۳

مقایسه نرخ تورم در فروردین و اردیبهشت ۳ سال اخیر

تورم تولیدکننده وزارت صمت	سال ۱۴۰۰		سال ۱۴۰۱		سال ۱۴۰۲	
	فروردین	اردیبهشت	فروردین	اردیبهشت	فروردین	اردیبهشت
تورم مایهانه	۱۳	۵۵۴۰	۳۱	۹۷	۳٫۲	۳۲
تورم نقطه به نقطه	۹۳٫۸	۱۰۳۱	۳۵٫۶	۴۰٫۷	۳۲٫۴	۳۲٫۴
تورم سالانه	۶۱٫۱	۶۸۳	۵۶٫۶	۵۲٫۳	۳۷٫۳	۳۶٫۶

بانک مرکزی: روند کاهش نرخ تورم از فروردین ۱۴۰۱ به فروردین ۱۴۰۲ در ۳۶٫۶ درصد در اردیبهشت امسال نشان می‌دهد که فشار افزایش قیمت‌های ناشی از فشار هزینه تولید و سهم آن در شاخص تورم مصرفی به دلیل سیاست‌های حمایتی این بانک در زمینه مدیریت ارزی کشور از طریق تثبیت نرخ ارز کالاها اساسی با نرخ ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومان و گسترش فعالیت مرکز مبادله ارزی تعدیل شده است.

به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ | **رشد تولید ناخالص داخلی و تشکیل سرمایه ثابت ناخالص** | **درصد افزایش از آبان ۱۳۹۰ تا پایان ۳۰ خرداد ۱۴۰۲** | **میانگین قیمت دلار در بازار آزاد**

بانک مرکزی: در یک دهه گذشته و تحت تأثیر تحریم‌های ظالمانه، تشکیل سرمایه و تولید ناخالص داخلی ایران بارشدهای بسیار پایین و گاه منفی مواجه شده و نااطمینانی رخ داده متأثر از فضای بی‌ثبات اقتصادی کشور نقش مهمی در کاهش سرمایه‌گذاری و تولید و ترغیب فعالان اقتصادی به فعالیت‌های سفته‌بازی داشته است.

اصل ماجرا

پشت پرده انتقال از اصلاح تعرفه واردات خودرو

معاون اول رئیس‌جمهوری دیروز در بخشنامه‌ای به وزارت صمت، تعرفه واردات خودرو برای سال ۱۴۰۲ را مشخص و اصلاحات تعرفه واردات خودروهای سواری را به این وزارتخانه ابلاغ کرد. بخشنامه‌ای که به موجب آن سود بازرگانی واردات خودروهای سواری تا ۱۷۱ درصد افزایش یافته است. انتشار این بخشنامه واکنش‌های مختلفی را به دنبال داشت از جمله اینکه برخی از فعالان بازار با تمرکز بر رقم سود ۱۷۱ درصدی واردات برخی خودروها، به این تصمیم دولت انتقاد کردند و با اشاره به سیر کاهش قیمت خودرو در بازار، این تصمیم را زمینه‌ساز افزایش دوباره قیمت‌ها ارزیابی کردند. اما اصل ماجرا تصمیم‌گیری دولت و تأثیر آن بر بازار خودرو چیست؟ اصل ماجرای بخشنامه جدید دولت این است که اگرچه سقف تعرفه واردات خودروهای سواری از ۹۶ درصد به ۱۷۱ درصد افزایش یافته اما تعرفه ۱۷۱ درصدی که مورد توجه منتقدان قرار گرفته، مربوط به خودروهایی با حجم موتور بیش از ۳ هزار سی‌سی است؛ خودروهای گران‌قیمتی که با توجه به سقف قیمت مشخص شده در آپین‌نامه واردات خودرو مصوب سال گذشته، اصلاً امکان واردات آنها به کشور وجود ندارد. در بخشنامه ابلاغی به وزارت صمت، سود بازرگانی واردات خودروهای سواری ۲ هزار تا ۲۵۰۰ سی‌سی ۱۲۱ درصد و تعرفه خودروهای بین ۲۵۰۰ تا ۳ هزار سی‌سی ۱۶۱ درصد تعیین شده که اتفاقاً این خودروها نیز همگی بالای ۲ هزار دلاریند و در نتیجه نمی‌توانند در میان خودروهای انتخابی واردکنندگان جایی داشته باشند. وزارت صمت در آپین‌نامه واردات، سقف قیمت ۲ هزار یورویی را برای خودروهای وارداتی تعیین و بارها اعلام کرده که تمرکز را بر سایر واردات خودروهای زیر ۱ هزار یورویی قرار داده تا دسترس بیشتری به مصرف‌کنندگان به خودروهای اقتصادی را حد امکان تسهیل شود. از سوی دیگر واردکنندگان با مشکلات تأمین ارز نیز مواجهند؛ موضوعی که گفته می‌شود دلیل اصلی تأخیر ۸ ماهه در واردات خودرو بوده است. این محدودیت، دست واردکنندگان را برای امضای قراردادهای خرید خودرو با تراز بالا به‌ویژه از میان برندها و مدل‌های گران‌قیمت می‌بندد و واردات را به‌خوردوهای با حجم موتور کمتر از یک‌هزار تا نهایتاً ۲ هزار سی‌سی محدود می‌کند. کما اینکه چنانگام‌های وارداتی که تیرماه تحویل متقاضیان می‌شوند حجم موتور ۱۶۰۰ سی‌سی دارند. سود بازرگانی تعیین شده برای این خودروها در بخشنامه ابلاغی دولت بین ۱۶ تا ۹۱ درصد تعیین شده که در مقایسه با تعرفه واردات خودرو در سال‌های گذشته بسیار پایین‌تر است. به‌عنوان مثال برخی فعالان بازار با تمرکز بر رقم ۱۷۱ درصد، تلاش می‌کنند با منفی‌بالی جلوی کاهش بیشتر قیمت را در بازار خودرو بگیرند. تعرفه واردات خودروهای با حجم موتور ۲ هزار سی‌سی و بالاتر پیش از ممنوعیت واردات در سال ۹۷ نیز بین ۱۲۰ تا ۱۸۰ درصد بود. در همان زمان برخی خودروهای با حجم موتور ۱۸۰۰ سی‌سی تعرفه‌های بالای ۱۰۰ درصدی داشتند، از جمله هیوندای النترا و هیوندای آکسنت که به‌تقریب ۱۶۳ و ۱۵۸ درصدی وارد می‌شدند و متوسط‌بیشی میزان با حجم موتور زیر ۴۰۰ سی‌سی با تعرفه ۱۵ درصدی وارد کشور می‌شد.

بورس

نزول ۲/۸ درصدی بورس

روند نزولی بازار سهام دیروز هم ادامه یافت و شاخص کل بورس تهران با ۲٫۸ درصد افت به ۲ میلیون و ۴۵۰ هزار واحد رسید. دیروز همچنین ارزش کل بازار سهام بعد از ۸ روز به زیر ۱۰۰ هزار میلیارد تومان نزول کرد. به‌گزارش همشهری، نزول قیمت دلار ظرف ۲ هفته گذشته بازار سهام را تحت تأثیر قرار داده است. به لحاظ سنتی بین قیمت دلار و شاخص بورس همبستگی وجود دارد و در زمان‌های نزول و صعود قیمت دلار، شاخص بورس هم با نزول و صعود مواجه می‌شود. در چنین شرایطی ظرف ۲ هفته گذشته که قیمت دلار از محدوده ۵۲ هزار تومان به ۴۸ هزار تومان عقب‌نشینی کرده و این موضوع بازار سهام را تحت تأثیر قرار داده است به‌طوری‌که روز شنبه شاخص کل بورس تهران با سومین سقوط بزرگ خود در سال جاری مواجه شد و معادل ۳٫۲ درصد افت کرد. دیروز هم روند نزولی بازار سهام ادامه یافت و شاخص کل بازار سهام با ۲٫۸ درصد و ۲۷۷ واحد کاهش معادل ۲٫۸ درصد افت کرد و به ۲ میلیون و ۴۵۰ هزار واحد رسید. از ۱۷ اردیبهشت که روند نزولی بورس آغاز شده شاخص کل بورس تهران ۱۵٫۳ درصد افت کرده است. دیروز همچنین ارزش کل بازار سهام ۲۵۷ هزار میلیارد تومان کاهش یافت و بعد از ۸ روز به زیر مرز ۱۰۰ هزار میلیارد تومان نزول کرد. از زمان آغاز نزول بورس در هفته سوم اردیبهشت تاکنون بیش از ۱۷۵۲ هزار میلیارد تومان افت کرده است. دیروز همچنین هزار و ۱۰۰ میلیارد تومان نقدینگی سهامداران حقیقی از بازار سهام خارج شد.

نزول تا کجا ادامه دارد

بخش عمده نزول بورس ظرف روزهای گذشته ناشی از کاهش قیمت دلار بوده است با این حال با توجه به رشد ۲ درصدی قیمت دلار در مبادلات روز گذشته احتمال می‌رود بازار سهام امروز به این موضوع واکنش نشان دهد و جو فروش هیجانی سهام کاهش یابد. قیمت هر دلار آمریکا روز یکشنبه به ۴۷ هزار تومان رسیده بود اما روز گذشته با هزار تومان افزایش بار دیگر به کانال ۴۸ هزار تومان بازگشت. بخش عمده نزول قیمت دلار تحت تأثیر انتشار اخباری مربوط به توافق ایران و آمریکا افتتاح شده بود اما روز گذشته ناصر کتعمانی، سخنگوی وزارت خارجه در این باره گفت: مبنای همان توافق امضا شده در جام است. دیگر گفته‌ها را گمانه‌زنی رسانه‌های تلقی می‌کنیم و ما چیزی را تحت عنوان مذاکره برای توافق موکلت تأیید نمی‌کنیم. محمد مردی، مشاور تیم مذاکره‌کننده ایران در زمان مذاکرات هسته‌ای نیز در گفت‌وگو با العربی درخصوص گزارش‌های منتشر شده مبنی بر مذاکرات مستقیم و محرمانه تهران و واشنگتن گفت: این گزارش‌ها صحت ندارد و مذاکرات ایران و آمریکا به‌طور غیر مستقیم و از طریق واسطه‌مانند عمان یا سازمان ملل انجام می‌شود.

